46ste jaar. — Nr 129. Zaterdag 28 October 1899.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franc* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, nr 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER
DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement:
Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centmen per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad: **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 28e OCTOBER 1899.

VAN ALLES WAT.

Men denkt dat de statistiek der kiesuitslagen, waarover verledene week in de Kamer spraak was, binnen een achttal dagen zal kunnen openbaar gemaakt worden. De algemeene tabel wordt opgemaakt in het ministerie van binnenlandsche zaken, volgens de opgaven, geleverd door tusschenkomst des gouverneurs.

Om deze taak belangwekkender te maken, zou men naast de uitslagen van den 15 October, het cijfer moeten plaatsen, door de verschillende partijen behaald in elke gemeente, bij de kiezingen van 17 November 1895.

Vergelijkende statistieken in dien aard zijn door de dagbladen meegedeeld, maar enkel voor een zeker aantal gemeenten. Men heeft gezien dat in meest al die plaatsen de katholieken meer stemmen hebben bekomen dan in 1895; wat niet heeft belet dat zij hier en daar eenige zetels hebben verloren.

Deze uitslag is slechts in schijn tegenstrijdig; hij wordt uitgelegd door het feit dat in 1895 de progessisten afzonderlijk *streden en het quorum niet bereikt hebbende*, hunne stem aan geen enkele partij voordeel heeft bijgebracht.

Bij de laatste kiezingen integendeel, hebben dezelfde progessisten hunne stem gegeven 't zij aan de liberale lijst, 't zij aan de socialistische, volgens het verbond door hen gesloten.

't Is daarom dat te Brussel, bij voorbeeld, en te Luik, er een zetel verlies is voor de katholieken, terwijl nochtans hunne candidaten meer stemmen hebben dan over 4 jaar.

Het tegenovergesteld verschijnsel komt voor bij hunne tegenstrevers, die te Brussel en in voorsteden minder vooruitgang hebben gedaan dan de katholieken en toch eenige voordeelen behalen.

In 1895 namelijk, vormden doctrinairen, radikalen en socialisten meestijds drie verschillende groepen, terwijl zij bij de laatste kiezingen zich met tweeën, soms zelfs met drieën, zooals te Schaerbeek, hebben aaneen gesloten.

∴

Op eene vergadering, waar een aantal volksvertegenwoordigers en andere politieke personen aanwezig waren, werd Maandag eene berekening gemaakt, aangaande den vermoedelijken uitslag der stemming over de kieshervorming.

Volgens die berekening, met de meeste omzichtigheid, en veeleer ten nadeele dan wel ten voordeele van het ontwerp gedaan, zouden de 152 leden der Kamer, op dit oogenblik, verdeeld zijn als volgt:

Voor het ontwerp.	68
Tegen het ontwerp.	64
Onthouders.	11
Twijfelachtigen.	9
Te zamen	152.

Het lot van het wetsontwerp zou dus afhangen van de negen volksvertegenwoordigers wier meening nog niet met zekerheid gekend is, en waarvan er een vijftal vóór het ontwerp zouden moeten stemmen, om aan dit laatste eene meerderheid van vijf stemmen te geven, terwijl het 13 stemmen meerderheid zou hebben, indien zij er allen voor stemden en 5 stemmen minderheid, indien zij er allen tegen stemden.

Het is dus voor die negen volksvertegenwoordigers dat de Kamer sedert weken en weken beraadslaagt en haren zittijd doet duren tot dat de volgende op het punt staat te moeten geopend worden.

En, wie weet of die negen volksvertegenwoordigers wel hooren wat er zooal te hunner intentie wordt gezegd — wie weet of ze wel allen getrouw de Kamerzittingen bijwonen en de bespreking volgen!

Daarom, indien wij de Kamer waren, zouden wij maar sluiten en tot de stemming overgaan.

∴

Met het einde der eeuw, wordt er eene komeet aangekondigd, geene groote, zegt de bestierder van het observatorium van Parijs, M. Loewy.

Wij zijn, zegt hij, op het punt van eene hemelsche gebeurtenis, een regen van sterren [illegible] aanzienlijke uitbreidingen zal hebben.

Wij zullen dan den 13 november, als het klaar en onbewolkt weder is, een tooverachtig luchttooneel zien, te meer daar het den 13 november nog in het nieuwe maankwartier is, en hare klaarte het zicht niet zal beletten.

∴

Jupiter noodigde eens de hemelgoden uit tot een banket; Neptunus kwam met zijnen drietand, Apollo met zijne zonnestralen. Als het gedierte dit nieuws vernam, bracht elkeen zijne giften in 's hemels opperzaal. Jupiter aanvaardde alle geschenken met dankbaarheid. Op het laatste kwam het serpent met eene roos. Jupiter, vreezende dat wel wat venijn mocht schuilen onder de roozebladeren, weigerde dit geschenk; en met reden, want de dienst die ons een boos en goddeloos hart biedt, is niet te betrouwen.

∴

SNELLE VOORUITGANG. — Er is eene kunst, in welke sedert eene eeuw de menschen veel zijn vooruitgegaan, namelijk: de kunst van zijnen evenmensch te dooden. Hebben wij heden niet het kanon Krupp, de draaiende kogels om dit kanon langs alle kanten te laten schieten, het naaldgeweer sedert zijn uitvinding nog merkelijk verbeterd, de mitrailleuse of kogelpomp, die door een enkel schot eene menigte kogels wegschiet, de snelvurende kanons, de petrol- en dynamietbommen, de torpedos of onderzeesche bommen?

Maar ook om de zielenwereld te veroveren is de vooruitgang overgroot, namelijk het drukwezen in de nieuwsbladeren.

« Opent de deur voor de waarheid en de leugen, zegde Napoleon III, de eerste die zal binnenkomen is de leugen. »

We zien dit maar al te duidelijk aan de menigte schriften, die de socialisten vol leugens en vol onzedelijke beloften de wereld inzenden.

Te Brussel en te Gent verkoopen die kinderen der duisternissen geen één brood zonder er gratis een nieuwsblad bij te voegen, gevende alzoo voedsel aan het lijf en vergif aan de ziel.

Dat de katholieken daaraan leeren ook van alleen de goede nieuwsbladen bij te staan en te koopen.

« Men wint niets met zich stil te houden, » zegde Kardinaal Newman, en hij voegde er geestig bij: « Ik ben zeker dat de Apostelen zich niet stil hielden. »

DE MIDDENSTANDEN.

De werkmansstand verdient medelijden en hulp! Dat betwijfelt geen een goed hart!

Maar, daar is een andere stand ook die medelijden verdient en hulp noodig heeft: de kleine burgerij.

De kleine burgerij doorworstelt eene schromelijke krisis, haar toestand is pijnlijk. Dat schijnt zooveel niet uit, want de burgerij is eergierig en verkropt in 't verdoken haar leed, maar haar nood is niettemin wezentlijk en groot.

Tenzij dat er hulp komt, hare ondergang is onvermijdelijk.

Ondervraagt de kleine nijveraars en landbouwers, de neeringdoeners en kleine winkeliers — en dan al de ambachtslieden van die menigvuldige vakken van 's menschens bedrijvigheid.

Wat zult gij vernemen bij de groote meerderheid: klachten dat er niets meer te verdienen en te winnen is; bij allen kommernis voor de toekomst.

Velen zijn blijde dat zij met sparen, nog de twee einden van het jaar aaneen kunnen knoopen.

Verschillige zien stillekens hunne verspaarde penningen wegsmelten en verkroppen hunne droefheid.

Jaarlijks zelfs gaan er ten onder, vervallen in armoede en gebrek.

Allen zijn verlegen met kind en kroost, niet meer wetende wat zij moeten aanvangen!

Dat is de toestand der kleine burgerij en dat is pijnlijk.

Hewel daarvoor moet er gezorgd worden!

« De zaak der kleine burgerij is eene zaak die niet min rechtvaardig en noodiger is dan de werkmanszaak, » zoo sprak de gewezen minister Cooreman onlangs in de Kamer.

En hij heeft gelijk!

De zaak is rechtvaardig.

Inderdaad, ware het niet armzalig en bejammerenswaardig dat de burgers moesten verdwijnen en werkslaven worden? Zoóveel te meer, daar de burgerij het beste lid is van 't maatschappelijk leven: dit waarin meest geloof en godsdienst zit, meest deugd en vrome zeden; dit waarin best bezwaard ligt 't gevoelen van gezag, van huiselijk leven, van spaarzaamheid en eerlijkheid; die hoofdvereischten van het maatschappelijk leven.

Ten andere, die stielen en neeringen zijn eerlijk en treffelijk.

Die bedrijven zijn noodig.

Wat ware de samenleving zonder burgerij, die overgang tusschen rijk en arm?

Neemt eens binnen eenige jaren, met de godloosheid en zedeloosheid die gedurig veld wint, de maatschappij zonder burgerij. Van den eenen kant de rijkdom, grootendeels doorkankerd door zedenbederf, zonder geloof en gelddorstig. Van den anderen kant, de menigte, het volk, van zijn hoofd beroofd, met volle besef zijner duchtige macht, voortgedreven door opstokers en door de drift zijner begeerige en wilde neigingen.

Wat moet van die maatschappij geworden?

De strijd is onvermijdelijk het gevolg, en de uitslag is noodzakelijk de verdelging ofwel de druskendste dwingelandij van den eenen en de akeligste slavernij van den anderen kant.

Geen midden.

De kleine burgerij is goed, zij verdient hulp!

De kleine burgerij is er noodig, zij moet verdedigd worden!

GELD.

Daar ligt 't voor ons, het stomme stukje koper, zilver, of goud, met het koningsportret aan de eene en een wapen aan de andere zijde.

Schijnbaar nietig, schijnbaar onbeduidend! En toch is dat stukje de oorzaak van de meeste verwikkelingen op onzen aardbodem. De grootste vijanden kan het verzoenen, de trouwste vriendschap verbreken, de banden van bloedverwantschap staken.

Geld maakt de warmste aanhangers, maakt de listigste verraders, geld lacht zoowel de machtige keizer als de armste werkman vriendelijk toe. Moorden en diefstallen doet het begaan, huizen in brand steken, gansche landen in vuur en vlam zetten.

Maar waarin schuilt dan die tooverkracht?

In 't beeld des konings misschien? Och er zijn portretten genoeg van zijne majesteit, ze hangen aan den wand, pronken in het album, maar wie bekommert er zich om?

Geld is altijd de drijfveer van het menschelijk geslacht geweest en dit zal het immer blijven.

Zonder geld, op weinig zeldzame uitzonderingen na, geene trouw, geen vlijt, geen geluk. Het geld is de band, die de verschillende standen verbindt, die den Staat staande houdt, die verknochte dienaren maakt.

— Wat zal ik er aan verdienen? Ziedaar de eerste vraag die men bij 't begin van een of ander werk tot zich zelven richt.

't Geld in 't leven, 't geld in de maatschappij, 't geld in den Staat! — och we kunnen niet uitschreven, zoo we op ons letten. Een paar greepjes dan slechts uit het leven.

In den kring uwer omgeving leeft een arm huisgezin. Veel van die glinsterende schijfjes hebben ze niet; toch zijn ze gelukkig en tevreden. De moeder zorgt voor de huiselijke zaken, de vader zorgt voor zijn werk en dat er t'huis geen gebrek komt aankloppen. Opeens echter verandert hij; bijna elken avond is hij uit, zijne kinderen zijn hem onverschillig. De verontruste gade vraagt naar de oorzaak dier verandering; een norsch woord is 't eenige loon voor hare belangstelling. Treurig blijft ze zwijgen tot dat men haar berichten komt, dat haar man naar de gevangenis gevoerd is, onder beschuldiging van te hebben deelgenomen aan eene samenzweering. 't Is zeker eene vergissing, denkt zij; zijne onschuld zal wel spoedig blijken. Maar toch! En met een bang voorgevoel opent zij de zorgvuldige lade van den [illegible].

Goud! roept ze verpletterd uit. Die plaats welke voortaan ledig was, is nu vol goudgeld dat haar tegenglinstert, als om haar te bespotten. Haar echtgenoot, de trouwe burger, heeft vaderland, plichten, huisgezin en toekomst vergeten, opgeofferd voor het verraderlijke geld.

In het huisje daarnaast daarentegen is niets dan twist en huiselijke oneenigheid; liefde, eensgezindheid zijn er onbekend. Maar ziet, ook daar verandert eensklaps alles als bij tooverslag: de twistenden leven voortaan als tortelduifjes, het vroegere twistrumoer is vervangen door lustig zingen en praten.

Van waar die verandering?

Och de eene of andere goede geest heeft daar van die schijfjes gestrooid en op hunne nadering heeft de tweedracht de vlucht genomen.

Wilt ge meer bewijzen van hunne groote macht? Voorbeeld op voorbeeld uit de geschiedenis bewijst het, dat men ter wille van het lieve geld de grootste gevaren trotseert, zich jaren lang getroost te werken in de moeilijkste omstandigheden, ja, zich schuldig maakt aan de grootste misdaden.

Onbekende geheime tooverkracht schuilt er ontegensprekelijk in dat stukje glanzend metaal, in dat lapje papier, en wat ook de heeren natuur- en aardrijkskundigen mogen beweren, die verklaren dat de as der aarde onbeweeglijk is, *'t geld is de spil, waarop alles draait!*

Gemeente kiezingen.

's HEEREN-ELDEREN — De lijst van M. Burgemeester Leva werd heel en gansch gekozen. Bij vergissing hadden wij verledene week gemeld dat een candidaat dezer lijst niet gekozen werd.

Wij erkennen het

in alle oprechtheid, wij zijn verledene week nog al erg teleurgesteld geweest bij de lezing van het geuzenbladje.

In plaats van den triomfzang aan te heffen, schijnt het liberaal orgaantje beschaamd over den mageren bijval welke zijne vrienden ten deel gevallen is.

En als men den toestand met een weinig nauwkeurigheid nagaat, moet men weldra tot het besluit komen, dat onze tongersche geuskens hoegenaamd geene redenen hebben om als overwinnaars te willen doorgaan.

Maanden lang hebben de socialisten uitgebazuind dat zij gingen ten strijde trekken, tijdens de Tongersche gemeentekiezingen. Hunne bladen schreeuwden het op alle tonen en zij lieten geene enkele gelegenheid voorbijgaan, om de tongersche bewaargezinden, zoowel liberalen als katholieken, aan te randen. Doch eensklaps verandert deze houding als bij tooverslag. Onze tongersche geuskens, vereenigd met de socialisten, richten eene protestatiemeeting in tegen het ontwerp van kieshervorming der regeering. Onze liberalen drukken eenen wensch uit ten voordeele van het algemeen stemrecht puur en simpel, het droombeeld der socialisten en der revolutionairen.

Van dit oogenblik af, staken de socialisten hunne aanvallen tegen de tongersche bewaargezinde liberalen; zij spreken niet meer van eene lijst candidaten, tegenstrijdig met de hunnen, vooruit te zetten. Wat meer is, zij raden hunne lezers aan voor de liberale candidaten te stemmen!

Wij erkennen volgaarne dat de kiesmacht der tongersche socialisten ons niet *zeer onrustwekkend* voorkomt.

Doch, iedereen zal met ons bekennen dat de socialisten te Tongeren over een grooter getal stemmen beschikken dan dat welk het verschil uitmaakt tusschen het getal stemmen van den eenen kant door de katholieke lijst en van den anderen kant door de liberale lijst bekomen.

Uit dit feit is men genoodzaakt als gevolgtrekking aan te nemen, dat de tongersche geuzerij haren mageren bijval aan de socialisten te danken heeft!

Onder deze voorwaarden, hebben onze tongersche liberalen waarlijk niet het recht fier over hunne overwinning te zijn!

∴

Daags na de kiezing, hebben wij uitmuntende liberalen, echte voorstanders van het blauw vaandel, hunne overwinning op hunne wijze zien vieren.

Nooit hebben wij zulke slemperij de straten onzer stad zien bezoedelen. Het schandaal werd zoo ver gedreven, dat het geuzenbladje zelf zich genoodzaakt gevoeld heeft de daders ervan af te keuren.

Gij hebt ongelijk, confratertje, de plegers dezer wanordelijkheden af te keuren. Zij stellen heel eenvoudig de liberale leering in praktijk. Dank aan hen, hebben uwe vrienden den 15 October gezegepraald. Hoed af, laatste overblijfsels van het tongersch liberalismus, zij die hooren wilt noch van de socialisten noch van menschen in den aard diergenen welke gij daags na de kiezing aan het werk gezien hebt!

Ten einde de jonge geslachten eenen afkeer van de dronkenschap in te boezemen, hadden de Spartiaten de gewoonte hun eenen zatten iloot voor oogen te stellen. Voor onze medeburgers, is het voldoende geweest de zegevierende geuzerij aan het werk te zien, om voor altijd eenen afkeer van de liberale-socialiste kliek te krijgen.

∴

En nu, dat de kalmte in de gemoederen teruggekeerd is, hebben wij het recht aan onze liberalen af te vragen op welke wijze zij hun programma zullen trachten uit te voeren, zonder nieuwe imposten te slaan. Want het is niet genoeg veel voor de kiezing te beloven; het voornaamste punt is zijne beloften te houden.

En hetgeen onze liberalen aan de tongersche kiezers beloofd hebben, gaat inderdaad alle palen te buiten.

Wij hebben brave menschen, met allen ernst en met de beste trouw der wereld, hooren zeggen dat, tegen den eersten Januari aanstaande, als de liberalen de regeering der stadszaken in handen zullen krijgen, zij hunnen winkel sluiten en van hunne renten leven zullen!

Wij waarborgen de volkomene oprechtheid van hetgeen wij hier schrijven!

Als men zulke beloften aan de kiezers doet, is het dan te verwonderen dat men hier of daar de stem van den eenen of den anderen sul verkrijgt, die zich gemakkelijk in het pak laat steken?

∴

Ja, het zal er plezierig te Tongeren uitzien den dag dat de kleine kiezers van de nieuw gekozenen de verwezenlijking van hun wonderlijk programma vereischen zullen!

Neen, de toekomst schijnt niet rooskleurig voor onze tongersche geuskens!

Voorzeker zullen wij nog de gelegenheid krijgen hartelijk met dit alles te lachen.

Des te beter.

NIEUWS
uit de stad en de omstreken

Onze stadsgenoot **M. Eugène Ulrix**, komt in den internationalen wedstrijd, uitgeschreven door de letterkundige maatschappij « *Leesgezelschap* » van Hasselt, met eenparigheid van stemmen, den eersten prijs tusschen acht mededingers te behalen, voor zijn werk, getiteld: « *De Fransche woorden van Germaanschen oorsprong.* »

Onze hartelijke gelukwenschen!

Woensdag aanstaande, feest van **Allerheiligen**, zal het Zinggenootschap der H. Familie, om 10 ure, in O. L. V. kerk, de plechtige Hoogmis van Jozef Libot, voor gemengde stemmen en orkest uitvoeren.

Onder het Lof:

Adoremus in aeternum, E. Lominne.
O Gloriosa,
Genitori.

APOTHEEK — **ZONDAGSRUST.** — MORGEN ZONDAG, zal de Apotheek van **Mr Vanderyst** alleen open blijven, van 1 uur *'s namiddags tot 1 uur 's nachts*, VOOR DE DRINGENDE NOODWENDIGHEDEN.

De Comptante betaling zal vereischt worden.

WOENSDAG 1e NOVEMBER, *Allerheiligendag*, zal de Apotheek van **Mr Swinkels** alleen open blijven van 1 *uur 's namiddags tot 1 uur 's nachts*, VOOR DE DRINGENDE NOODWENDIGHEDEN.

De Comptante betaling zal vereischt worden.

GENOOTSCHAP VAN DEN **H. Vincentius à Paulo.** — Aanbidding van den eersten vrijdag der maand, den 3 November aanstaande, in Onze-Lieve-Vrouw Kerk, van 2 tot 6 ure.

Lof en Fransch sermoon, om half zes.

ASSOCIATIE VAN HET H. SACRAMENT EN HET WERK DER ARME KERKEN. — Vrijdag 3 November, Lof en Fransch sermoon, om 5 1/2 uren, in Onze-Lieve-Vrouwe Kerk.

Aanbidding van 2 tot 6 ure.

Op de markt van TONGEREN van verleden donderdag waren te koop gesteld: 332 koeien en kalveren, 9 schapen, 282 vette varkens, 100 magere varkens.

Paardenmarkt *te TONGEREN* DONDERDAG **16** NOVEMBER.

Muzieknieuws. — Over eenige jaren telde men alleen muziekmaatschappijën in de steden en op groote dorpen. Ik ben van gedacht dat ook onder den blauwen kiel onzer boerenjongens een hart schuilt, vatbaar voor de bekoorlijkheden der muziek, want sedert eenige tijd zijn in de omstreken van Tongeren, op groote zoowel als op kleine dorpen, vele muziekmaatschappijen tot stand gekomen. Bijna op al deze plaatsen zijn de speeltuigen geleverd geworden door de firma Geb. DE CART te Lier; eene rede te meer dat de muziekinstrumenten, voortskomende uit bovengenoemde firma, wel degelijk den lof verdienen welke men hen van alle kanten toezwaait. Stippen wij eenige plaatsen aan, waar men speeltuigen van genoemde firma vindt en welke onlangs tot stand zijn gekomen: Wellen, Gors-op-Leeuw, Rutten, Groote Spouwen, Herderen, Riempst, Waltwilder, zonder van de menige societeiten, uit Kempen- en Maasgouw te gewagen, dit jaar ook door hen geleverd. De HH. DE CART doen eer aan hun huis met goede, schoone, welluidende en niet te dure speeltuigen aan hunne bestellers te bezorgen, daaraan hebben zij hunne populariteit te danken.

Een minnaar van Gretry's kunst.
LOUIS.

Bij koninklijk besluit van 28 September 1899, is de wettelijke erkenning verleend aan de hierna vermelde onderlinge Veeverzekeringsmaatschappijen:

Veeverzekering, gevestigd te Gerdingen;
Veeverzekering, gevestigd te Sint-Huibrechts-Lille.

HET

VOLK VAN DEN MIST

22ste VERVOLG.

En een gedacht schoot hem door den geest: was die vrouw misschien de schuld van al wat er gebeurd was? Waarom werd zij gespaard, terwijl de overige reeds verdwenen waren.

— Wie gaf u toelating ons gesprek af te luisteren en er u in te mengen? zegde Leonard, haar strak aanschouwende.

— Gij waart tot hiertoe gelukkig mijnen raad te volgen, blanke, antwoordde zij woedend; wie vertelde u de geschiedenis van het land, wie voerde u hierheen? Was ik het of een ander?

— Gij, tot ons ongeluk.

— Ja, ik voerde u hierheen, opdat gij als een dief de schatten van dit volk zoudt kunnen stelen. Ik deed het, omdat de Herderin mij dwong het te doen en omdat in die dagen haar wil mijne wet was. Voor haar en u kwam ik hier mijn dood zoeken, en wat is mijn belooning? Nu wordt ik terzij geschoven, zij heeft geen woord meer voor mij over; gij, altijd gij, staat haar voor den geest en voor mij is haar hart gesloten. En door u te leeren beminnen, heeft zij mij leeren haten en verachten. Doch, pas op, blanke, ik behoor tot dit volk, en gij weet, als dit volk haat, weet het hoe zich te wreken...

Razernij klemde haar letterlijk de keel toe en op dit oogenblik zou Soa zeker geen slecht model geweest zijn voor een beeld van een der Furiën uit de grieksche godenleer.

Juanna meende tusschen te komen, doch Leonard deed haar zwijgen.

— Ah, ah, zegde hij, zooals ik veronderstelde zijt gij betrokken in al die geheimzinnige gebeurtenissen; wellicht zal het wel met uwe goedheid overeenkomen ons te leeren, wat er met onze ongelukkige gezellen is gebeurd.

— Daar weet ik niets van, antwoordde de furie; nu, ze zullen gegrepen en geofferd zijn zooals zij verdiend hebben, doch ik heb geen hand opgeheven of geen woord gezegd, olschoon een adem van mij uw aller doodvonnis zou zijn. Ik ben gespaard tot hiertoe om dezelfde reden, waarom gij zelf tot hiertoe gespaard bleeft, namelijk dat wij de lijfbedienden der valsche goden en bestemd zijn met hen te sterven, als de leugen aan den dag komt. Nu, Herderin, u laat ik kiezen. Ik heb u bemind toen gij nog een kind waart en ik bemin u nog, alhoewel zij mij hebt verlaten om wille van dien man. Kies, zeg ik u: betrouw op mij, verlaat u op mij, geef den Verlosser aan de offeraars over en ik zal u redden, doch indien gij hem verkiest boven mij, dan breng ik schande en dood over u allen, want mijne liefde zal in haat veranderen.

Bij die woorden zag Mordaunt hoe Leonard naar zijn revolver greep; wat Juanna betreft, haar aangezicht gloeide van toorn en verontwaardiging.

— Hoe durft gij zulk een taal spreken? riep zij stampvoetend uit, gij, die ik van kindsbeen voor braaf heb aanzien en vertrouwd heb? Welhoe ik zou den man verraden, die mij van dood en oneer heeft gered? Slechte, slechte vrouw, eer zal ik sterven, zooals ik zou gestorven zijn, ginder in het slavenkamp.

— Welnu, het wese dan zoo, Herderin, sprak Soa, het was te verwachten dat gij den man, dien gij lief hebt, zoudt verkiezen boven mij, die u bemint. Doch, was ik het in waarheid niet die u gered heb uit het slavenkamp? Heb ik die blanken niet omgekocht, een van die blanken die, voor een belooning, hun zusters zouden verkoopen, en hun moeders belagen? Ik kocht hem om voor eenen steen van groote weerde — met tien steenen koopt men al de blanken om! — en toen ik hem het geheim van dit volk had verteld, heeft hij, dapper en wanhopig zijnde, u gered uit de klauwen van den Geelen Duivel. En dien man, die u redde uit baatzucht, dien bemint gij en mij, die u steeds als een slaaf lief hadt, mij haat gij. Vloek over u en hadde ik het geweten, Herderin, ik hadde u ginder laten omkomen in het slavenkamp.

Nu kon Leonard het niet langer uitstaan en in het belang van hun aller veiligheid nam hij een wanhopig besluit. Met eene uitroeping richtte hij zijn revolver op de wilde furie, doch Mordaunt en Juanna wierpen zich voor hem.

— Oh, wat wilt gij gaan doen, kreunde Juanna.

— Haar dooden, voor zij ons doodt, sprak Leonard kalm.

— Laat de slachter zijn werk doen, riep Soa uitdagend uit; is hij kwaad omdat ik hem de waarheid heb gezegd? Welnu, hij zal zien hoe wij sterven — en met overeengekruiste armen bleef zij voor hem staan.

— Neem een koord en bind haar, Mordaunt, riep Leonard, door de uitdaging van Soa nog meer vervoerd. Wij moeten haar nacht en dag bewaken, wat eene afwisseling gaat zijn in ons eentonig bestaan. Het is te vreezen dat het toch niet lang meer duren zal.

Mordaunt ging een koord halen en keerde terug met Otter, die alweer dronken was.

— Waarom niet drinken? bracht hij stamelend uit, toen Leonard hem zijn gedrag verweet, op het oogenblik dat zijne gezellen in droefheid verkeerden. Morgen zijn wij misschien dood en dan is het te laat om te drinken.

Toen men hem op de hoogte bracht van wat er met Soa gebeurd was, vond Otter, dat het veel eenvoudiger zou wezen haar in eens te dooden, doch als de Herderin het anders wilde, moest het maar anders geschieden.

Soa werd nu stevig gebonden en in eenen hoek der groote zaal gelegd, terwijl Leonard en Mordaunt op beurt haar bewaakten. Zij bood geen tegenstand en zegde niets; het was alsof zekere vermoeienis gevolgd was op haren uitval van razernij, want zij sliep in, of bootste althans den slaap na.

De dag ging rustig voorbij. Olfan kwam hen bezoeken en melden dat de opschudding in de stad toenam. Zulk een voortdurend koud weer had men nog nooit gekend en het volk werd er door gedreven in eenen staat van bijgeloovige woede, die weldra door eene of andere gewelddaad zich lucht geven zou en waar de offeraars uit al hunne macht toe aanhitsten. Onmiddellijk gevaar was er echter nog niet.

Na zonnenondergang gingen Leonard en Mordaunt op de binnenplaats om, als naar gewoonte, te gaan zien hoe het stond met het weer. Geen verandering was te bespeuren; de wind waaide even bitter als altijd uit het gebergte, de lucht was aschgrauw, de sterren schenen ver af en koud.

— Zal het dan nooit veranderen? zuchtte Leonard en ging terug binnen, gevolgd door Mordaunt.

Zij besloten eerst te rusten en aan Otter de eerste wacht over Soa toe te vertrouwen; na hem goed de les te hebben gespeeld, wikkelden zij zich in hunne dekens en genoten eenen slaap, dien zij wel verdiend hadden. Wat Juanna betreft, zij was reeds te ruste gegaan, doch de eenzaamheid vreezende, had zij zich tegen de gordijn te slapen gelegd. Zelfs de vrees moest wijken voor de noodzakelijkheid der rust en weldra heerschte eene diepe stilte in het paleis, enkel afgebroken door den stap der schildwachten daar buiten.

Op een gegeven oogenblik werd Leonard wakker, iets hoorende bewegen en, rondblikkende, zag hij wat het gerucht verwekt had. Aan den ingang van het ruime vertrek stond de schoone Saga, de bruid van den afgod, met een toorts boven haar hoofd en een stoop in de andere hand; in het halfduister, enkel verlicht door een fakkel, was zij schilderachtig aanvallig, vol jeugd en leven.

— Wat is? riep Leonard.

— Niets, baas, antwoordde Otter, de oude ligt hier veilig en onbeweeglijk. Het is Saga, die mij water brengt, want ik brand van dorst en gloei van hoofdpijn. Vrees niets, baas; als ik de wacht heb, drink ik nooit.

— Bier of water, ik wilde dat uw vrouw al weg was; zeg dat ze vertrekt.

Op zijn horlogie ziende, zag hij, dat het tien minuten over elven was en viel terug in slaap; toen hij terug ontwaakte, was het morgend, doch nog duister en het was een vreeselijk gehuil van Otter dat hem deed opspringen.

— Baas, baas, schreeuwde de dwerg.

Leonard liep naar hem toe, als zinneloos staarde naar de plaats waar Soa gezeten had. Zij was verdwenen; alleen de koorden, waarmede zij gebonden werd, lagen nog daar.

Door gramschap vervoerd, greep Leonard den kermenden dwerg bij de keel.

— Ellendeling, riep hij uit, gij hebt geslapen en, door haar te laten ontsnappen, ons allen in het verderf gestort.

— Ja, baas, ik heb geslapen; dood mij als gij wilt, ik heb het verdiend. En toch, baas, ben ik nooit zoo wakker in mijn leven geweest, tot wanneer ik dat water gedronken had. Ik slaap nooit op wacht.

— Dan heeft uw lieflijke bruid u slaapdrank ingegeven.

— Maar waar mag de oude toch heen gegaan zijn?

— Naar Nam, haren vader, luidde het antwoord.

VI.

VADER EN DOCHTER.

Terwijl Leonard en Otter aldus in vertwijfeling stonden, werd, op geen drie honderd el verder, in een geheim vertrek, in een der zware muren van het paleis uitgehold, een voor hen hoogst belangrijk gesprek gevoerd tusschen drie personen, te weten: Nam, den hoogepriester, Soa, Juanna's dienstmaagd en Saga, Otter's bruid.

Nam had de gewoonte van vroeg op te staan, wellicht omdat zijn geweten hem niet veel rust liet of omdat hij te veel zaken in het hoofd had. In alle geval, op dien morgend in kwestie, was hij lang voor dageraad te been en zat alleen in dit kamerke te overwegen.

Hij dacht na, de onderling, over al de wondere gebeurtenissen, die sedert eenige weken in het land voorgevallen waren, van de komst der afgoden af tot op dien dag; hij, die gedacht had door de ontdekking en het uitroepen der afgoden zijn gezag, op dwang en bloed gesteund, te versterken, was gestuit op den wil dier zelfde afgoden en door hunne nieuwe wet zou zijne macht tot niets verminderd wezen.

In zijnen geest was het nog niet opgekomen dat hij met stoute gelukzoekers, met menschelijke wezens had te doen; hunne komst, hunne verschijning, kwam immers overeen met al de legenden van dit volk en niemand waande hij genoeg met de zeden en gebruiken van het volk vertrouwd, om hem, den 80-jarigen hoogepriester, te kunnen bedriegen.

En toch, nu hij alles begon te overpeinzen, rees er twijfel bij hem op; nu begon hij zich af te vragen of, alhoewel de verschijning geheel overeenkwam met de profecijen, het alles geen schaamtelooze comedie was; of Juanna en Otter niet waren wat zij uiterlijk schenen; zij eene heel schoone vrouw en hij een lompe, soms drinkende dwerg. Hunne machteloosheid was hem dubbel gebleken, eerst uit het feit dat zij al hunne bedienden hadden laten ontvoeren en tweedens doordien zij, in plaats van vrede en voorspoed in het land te brengen, er niets hadden gebracht dan een weergalooze vorst en de vooruitzichten op een jaar van hongersnood.

Maar, wie waren zij dan toch? Met welk doel zouden menschelijke wezens zich in het Land van den Mist gewaagd hebben, om daar eene klucht te spelen, die toch tegen een slecht moest uitvallen? Aan de robijnen kon Nam niet denken, want voor hem waren dit steenen zonder de minste weerde. Zijn eenigste gedacht was: te bewijzen dat deze twee slechts schaamtelooze bedriegers waren, zoo niet was het met zijne macht gedaan.

— Ik moet geduld hebben, fluisterde hij binnen 's monds; de tijd zal de waarheid aan het licht brengen en, als het weer niet verandert, dan zal het volk die zaak wel regelen voor mij.

Zoo zat hij te peinzen toen Saga, de bruid van Otter verscheen, gevolgd door Soa. Het was met verwondering dat hij deze zag, aangezien hij niet begrijpen kon, waarom het jonge meisje de dienstmeid van Aca tot hem voerde.

Zijne verbazing nam toe, toen hij vernam dat de oude gebonden was aangetroffen en hoe Saga, door Otter eenen slaapdrank in te geven, haar had kunnen verlossen; hoe Soa verder de taal des volks sprak, zoo goed als ware zij geboren in het land.

Ook aanzag hij de vrouw met de grootste belangstelling; zou hij dan eindelijk iets kunnen ontdekken over het verleden van hen, die zich voor Aca en Jal uitgaven? Ook gaf hij bevel dat men hem met haar zou alleen laten.

— Herkent gij mij niet? vroeg Soa terwijl zij het hoofd verhief en in het volle licht der toorts haar gelaat den hoogepriester toonde.

— Hoe zou ik u kennen, vreemdelinge? En toch, hadde ik u bij toeval ontmoet, ik zou u voor eene dochter uit dit land gehouden hebben.

— En dat is ook zoo, ik ben van uw bloed. Ga jaren achteruit en herinner u der dochter, die gij innig bemindet, doch die door de werking uwer vijanden bestemd werd om aan de Krokodil te worden geofferd.

— Ga voort, zegde Nam met stille stem.

— Herinnert u nog hoe, door liefde en medelijden bewogen, zij in den nacht der offerande die dochter hielp te ontsnappen. *(Wordt voortg).*